

Piroska Hermina Anna adománya

A Minerva Rt. színjátszó társaságának emlékei (1937–1943)

Piroska Hermina Anna, Darvasi Endre és Gyulai Margit lánya, kolozsvári lakos, Padiş sétány 7. sz., 15. apartman alatti lakos (telefon: 0740-294526), 2026. március 31-én, 14 darab fényképet (10 db. levelezőlap nagyságú, 4 db. pedig féllevelezőlap nagyságú) adományozott a Minerva Egyesületnek. Ezt az adományt 2026. június 24-én kiegészítette 3. db. levelezőlap nagyságú fényképpel és a Kolozsvári Nyomdavállalat által a nyomda fennállásának 50. évfordulójára 1970-ben kiadott albummal.

Ezek a fotók elsősorban a Minerva Rt. egykori színjátszó csoportjának tagjait örökítik meg. A Minerva színjátszó csoportja a Nyomdász Szakszervezet Klubjában, az Unió utcában működött.

Gyulai Margit (1919, Kolozsvár – Kolozsvár, 1982) – könyvkötő megjelenik a fényképeken, fiatalon, különböző előadások szerepeiben.

Néhány bemutatott előadás címe: A betyár kendője, A bor, Vasgyáros, A dolovai nábob leánya, A cigány, illetve a Nagymama című vígjáték.

Gyulai Margit a Minervában tanult könyvkötészetet, ott is szabadult fel az inasságból, mint könyvkötő. Körülbelül 1935-től 1942-ig dolgozott a Minervánál. 1942-ben férjhez ment Darvasi Endréhez, és két évre megszakította a munkát. Azonban 1944-től kezdve, amikor a férjét besorozták katonának (elvitték a háborúba, fogságba esett az Urálban, ahonnan csak 1948-ban tért haza), egészen 1952, majd 1959-től 1969-ig előbb ismét a Minervánál, illetve 1948 után a Nyomdaipari Vállalatnál dolgozott.

Piroska Hermina Anna szerint könyvkötőmesterek 1964-ben az állami Nyomdavállalatnál Bíró, Szász és mások voltak. A régi Szappan utcai rotációs nyomdagép mestere egy Róth nevű szakember volt.

1964-ben Major volt az igazgató, aki ott lakott, a Brassai utcai épület második emeletén. A lakás alatti emeleten az irodák voltak.

A Dávid Ferenc utca felőli épületben a Linotype-osok és a kézi szedők voltak, a Szappan utcai épületben pedig az expedíciós osztály működött.

A Brassai utca 5. szám alatti épületben a kapu jobb- és baloldalán lakások voltak, amelyekben munkások laktak. A könyvkötészet a Brassai utca 7. szám alatt volt, az udvari egyemeletes épület emeleti részén.

Az adományozott fényképek közül az egyik csoportkép a Nagymama című előadásban szereplő társulatot örökítette meg. Gyula Margit a második sorban, jobbról a negyedik.

Lejegyezte 2026. március 31-én és kiegészítette június 24-én:

Tibori Szabó Zoltán

Előadások:

1. Abonyi Lajos (1833–1898): A betyár kendője c. négyfelvonásos népszínmű
2. Gárdonyi Géza (1863–1922): A bor c. háromfelvonásos népdráma
3. Georges Ohnet (1848–1918): Vasgyáros c. négyfelvonásos színmű (Fordította Fay J. Béla)
4. Herczeg Ferenc (1863–1954): A dolovai nábob leánya c. ötfelvonásos színmű
5. Szigligeti Ede (1814–1878): A cigány c. háromfelvonásos népszínmű
6. Csiki Gergely (1842–1891): A nagymama c. háromfelvonásos vígjáték

Fényképek:

1. A cigány c. előadás próbáján készült felvétel [1938?]; felirat a hátoldalon ceruzával: „Gyak.”

2. A cigány c. előadás – Gyulai Margit (bal oldalon) és ismeretlen partner; felirat a hátoldalon nincs.

3. Gyulai Margit (bal oldalon) és ismeretlen partnere; felirat a hátlapon nincs.

4. A dolovai nábob leánya c. előadás alkalmával készült felvétel; Gyulai Margit (bal oldalon) ismeretlen partnereivel; felirat a hátlapon: „Emlékül [...] A dolovai nábob leánya c. előadásból. [1]940.VI.10.” Aláírás Lichtenstein [József]

5. Gyulai Margit (jobb oldalon), A cigány c. előadásban; felirat a hátlation: „Emlékül Margitkának, szép játékáért A cigány előadásából. [1]938.XI.13.” »Ne higgy nekik Rózsikám, hisz ezek csak kifiguráznak minket.« Aláírás: Lichtenstein Jóska [?]

6. A betyár kendője c. előadás; Gyulai Margit középen térdepel; felirat a hátlation: „Küzdelmes ifjúságunk egy derűs napjának emlékére »Zsuzsinak« – »Andrástól«. »Betyárkendője« utolsó jelenet. 1937. november 21.”

7. A betyár kendője c. előadás; Gyulai Margit, ülve, alsó sor, jobbról a második.

8. A betyár kendője c. előadás; Gyulai Margit, ülve, alsó sor, jobbról a második.

9. Csoportkép A nagymama című előadásból; Gyulai Margit, ülve, alsó sor, balról a harmadik; felirat a hátlapon: „Csoportkép. Nagymama c. vígjáték előadásáról. Sz-tel: [olvashatatlan aláírás].”

10. A betyár kendője c. előadás; Gyulai Margit (bal oldalon), ismeretlen partnerrel; felirat a hátlapon: „Emlékül partneremnek, szép játékáért, Gyulai Margitnak, Lichtenstein [?], a betyárkendő rendezője. [1]937.XI.21-én.”

11. A bor c. előadás jelenete; Gyulai Margit jobbról a második; felirat a hátlapon nincs.

12. A bor c. előadás jelenete; Gyulai Margit ismeretlen partnerrel; felirat a hátlapon ceruzával: „Gyulai Margit”.

13. A Vasgyáros c. előadás jelenete; Gyulai Margit ismeretlen partnerrel; felirat a hátlapon:
„Emlékül Margitnak [...olvashatatlan...] Vasgyáros előadásából. [1943?].II.21. [olvashatatlan
aláírás].”

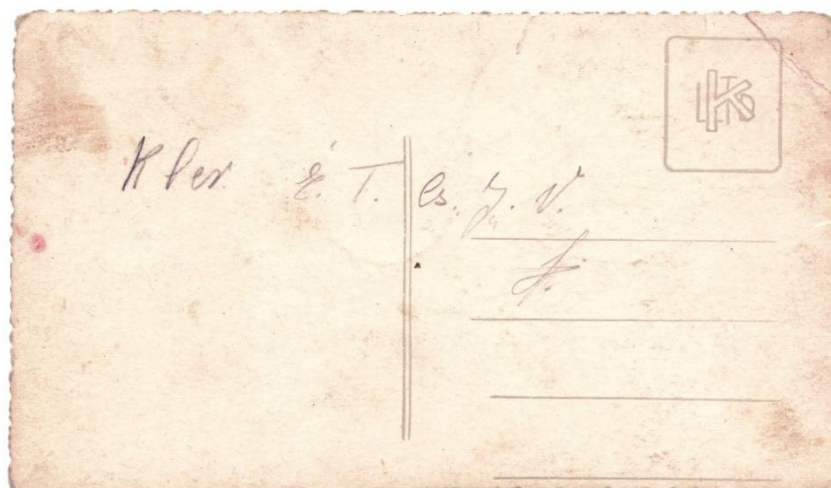
14. Azonosítatlan előadás jelenete; Gyulai Margit ismeretlen partnerrel; a hátlapon aláírások:
[olvashatatlan], Szabó Kálmán, Ko[rnis?] Zoltán, ifj. Balázs Márton, Csutak [?], Lichtenstein
[Jóska?], V.19.

15. Csoportkép ismeretlen helyen.

16. Azonosítatlan előadás utáni csoportkép. Jelzés a hátlapon: Klev. É. T. Cs. J. V.

17. Gyulai Margit (bal oldalon), A cigány c. előadásban; felirat a hátapon: „Emlékül Margitnak, szép játékaért A cigány előadásból, [1]938.XI.13. »Szeressük mi egymást, Rózsikám, minket hiába rágalmaznak egymás előtt.« Aláírás: Lichtenstein József, rendező.

